

Največji slovenski dnevnik
v Zdravstvenih državah.
Velja za celo leto \$3.00
Za pol leta \$1.50
Za New York celo leto 7.00
Za inostranstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 306. — ŠTEV. 306.

NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 30, 1920. — ČETRTEK, 30. DECEMBRA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

D'ANNUNZIO BO SFRČAL Ž REKE

OB ZAVZETJU REKE PO REDNIH LAŠKIH ČETAH, JE BILO
BAJE 400 OSEB MRTVIH IN VEČ TISOČ RANJENIH. — RIM
SE BOJI REVOLUCIJE.

Rim, Italija, 29. decembra. — Gabriel D'Annunzio je izdal proklamacijo, v kateri pravi, da Italija ni vredna, da bi umrla zanjo. Reko namerava zapustiti v zrakoplovu.

Rim, Italija, 29. decembra. — Na konferenci, ki se je vršila med zastopniki italijanske vlade ter zastopniki mesta Reke, je bilo sklenjeno, da bo Reka v polni meri priznala rapalsko mirovno pogodbo.

London, Anglija, 29. decembra. — Neka brzojavka iz Pariza poroča, da je bilo ob priliki zavzetja Reke po rednih italijanskih četah preko 400 vojakov ubitih in več tisoč ranjenih. Bojevanje na reških tleh in v okolici Reke, je bilo hujše kot se je prej poročalo.

General Caviglia, poveljnik rednih laških čet, ki blokirajo Reko, je baje dospel v mesto sneči.

Italijanski ministrski predsednik Giolitti je že v torek izjavil, da bodo italijanske redne čete vkorakale na Reko v torek zvečer ali sredo zjutraj.

Isto poročilo nadalje naznanja, da "junak" d'Annunzio ni bil ranjen v roko, kakor se je izprva poročalo, temveč v glavo.

Jugoslavija je protestirala pri italijanski vladi, ker so d'Annunzijeve legionarji streljali na jugoslovanske čete na otoku Sv. Marka. Jugoslovanski vojaški poveljnik se je ponudil italijanski vladi, da bo razglašal s svojimi vojniki d'Annunzijevo bando, toda Italija je njegovo ponudbo "hvaležno" odklonila.

Milan, Italija, 29. decembra. — Poročila, ki so dospelale danes z Reke, naznanjajo, da je bojevanje danes ponehalo. Boji so prenehali, ker je d'Annunzio formalno priznal veljavnost rapalske pogodbe.

Rapalska pogodba določa, da je Reka z okolice samostojna država, velik del dalmatinske obale pa pripade Jugoslaviji. Te pogodbe petelinji junak ni hotel priznati, zato se je razrula oficijelna Italija že radi svojega ugleda poslužiti bolj drastičnih odredb, da izčne d'Annunzija z Reke.

Pariz, Francija, 29. decembra. — Kljub strogi cenzuri, ki jo izdaja sedaj Italija, so vendar sem prispelale vesti, ki poročajo, da se nahaja Italija skoro v državljanski vojni ter da je izbruhnila v Rimu revolta. Proti demonstrirajočim ljudskim množicam nastopa konjenica, ki razganja ljudi.

Kavalerija je v posesti Piazza Collone, nasproti kavarne Arago. Okoli rezidence italijanskega ministrskega predsednika je razpostavljeno vojaštvo.

Tudi iz drugih mest se poroča o nemirih in izgrelih. Ministrski predsednik in njegov kabinet sta pa popolnoma sigurna svoje stvari ter se ne uklonita nikomur prej, dokler ne zlomita odpora d'Annunzija.

Zadnja poročila z Reke ki so dospelale še prej predno je bilo mesto zasedeno po rednih laških četah, naznanjajo, da so d'Annunzijeve legionarji pogubili v zrak vse mostove, ki vodijo v mesto ter da je mesto popolnoma izolirano.

Italijanska vlada je po svojem ministrskem predsedniku naročila poveljniku italijanskih rednih čet, naj zavzame Reko danes. Tozadevna izjava italijanskega ministrskega predsednika se glasi:

"Mislim, da bo Reka še danes zavzeta. General Caviglia je dobil instrukcije, da prepreči krvoprelitje, če je mogoče. Bojna ladja "Andredoria" je izstrelila več izstrelkov na vojaške barake ter na palačo, v kateri je d'Annunzijevo glavni stan. Bilo je več mrtvecev in več sto ranjenih, med katerimi je več polkovnikov in drugih častnikov."

NI MOGLA PRENESTI PARIŠKEGA ZRAKA.

Pariz, Francija, 28. decembra. Ameriška igralka, Mrs. Malley Peck, je izvršila samomor, potem ko je bila danj časa znana postava v pariškem nočnem življenju. Njen mož je bil uvelodil proti njej težbo za ločitev zakona.

ZDRAVSTVENO STANJE KARDINALA GIBBONSA.

Zdravstveno stanje obolelega kardinala Gibbonsa, ki je obolel pred kratkim, postaja vedno bolj zadovoljivo.

Promislite dobro, komu bo ste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnjo listka.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak akurda postajati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in saksarji bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane se preke starim izkušenim in premočnim tvečkam; kako bo pa malik neakutenim začetnikom mogoče izpolniti svoje zaupanje obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave so sadnji čas po novi svesti in na nov način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljavo jugoslovanskih kron po starih cenah:

300 kron \$2.40	1,000 kron \$ 7.75
400 kron \$3.20	5,000 kron \$38.50
500 kron \$4.00	10,000 kron \$76.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsa prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosp v roko.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser, 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

MLAD FANT KOT IZDELOVALEC BOMB

Šestnajletni je napravil bombo, ki je ubila njegovega tvorša. — Tu di sam je bil ranjen.

Težko ranjen ter ležeč v švedski bolnici v Brooklynu, je včeraj priznal šestnajletni Herman Bramm, da je sam napravil bombo, ki je eksplodirala v stanovanju njegove matere na št. 139 Rogers Ave. v Brooklynu. Bramm bo mogoče seam podlegel poškodbam, katere je dobil pri tem. Njegov prijatelj, šestnajletni John Mackenny je izgubil pri tem življenje in nek inadaljni deček je bil tako poškodovan, da bo najbrž ostal pihabljjen celo svoje ostalo življenje.

Neposredno po katastrofi je povedal Bramm policiji, da je našel usodepolno cev v Bergen Beach in da so vsi trije sklenili doznati skrivnost, ki je ticala za tem ter skušali odpreti cev.

V pretekli noči pa je prišlo komično priznanje Bramma. Rekel je, da se je naučil izdelovati bombe iz nekega konverzacijskega leksikona in da je vedno hotel izvedeti, kako počti taka stvar.

Nekaterih poskusih se mu je v resnici posrečilo napraviti bombo. V Bergen Beach je eno teh bomb vžgal ter pripovedoval, kak užitek je imel, ko je čul strašni pok.

Detektivski seržant, Gegan, bombnega oddelka, eden izmed policijskih uradnikov, ki so večkrat izprašali dečka, je zbral zopet skupaj kose bombe, ki se je razpočila v stanovanju dečkove matere. Dognava se, da je bila cev v cellem dolga nekako osem colov.

Bramm je bil tako slab, da so morali detektivji prenehati z zasliševanjem.

Pozneje pa so našli na njegovem domu v neki stari škafliji več patron ter steklenice, ki so vsebovale kemikalije. Ko se je završila eksplozija, se je mudila mati dečka v kuhinji. Eden izmed kosov bombe je šel skozi možgane Mackennyja ki je obležal na mestu mrtve.

Ljudje, ki so se mudili v drugih stanovanjih hiše, so planili vsi prestrašeni na cesto, kjer se je kmalu zbrala velika ljudska množica.

KONŠTANTIN BOLAN.

Kot poročajo iz Aten, se grški kralj Konstantin ne počuti dobro. To novo zasedenje prestola je bilo pač nekoliko preveč za enega samega človekar.

DENARNE POŠILJAVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po osemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljave italijanskih lir po sledečih cenah:

50 lir \$ 2.30
100 lir \$ 4.10
300 lir \$11.70
500 lir \$19.50
1000 lir \$38.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsa prej.

Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dosp v roko.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser, 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

"MONK" EASTMANA JE USTRELIL PRIJATELJ

Tako se glasi najnovejša teorija policije. — Detektivji iščejo devet možkih.

Policija išče sedaj devet možkih v zvezi z umorom "Monk" Eastmana prejšnjega banditskega načelnika ki je bil umorjen v nedeljo zjutraj na štirinajsti cesti ter 4. Ave. v New Yorku. Potem ko je včeraj policija skozi celi dan zasliševala priče, je prišla do prepričanja, da je bil Eastman umorjen od člana njegove lastne gangu, ki je čakal nanj, dočim se je on sam zabaval v neki kavarni.

Detektivji iščejo sedaj, kot rečeno, devet mož. Prvi teh je Clovek, ki je pogljal pet krogelj v tlo Eastmana, drugi šofer, ki je s svojim avtomobilom čakal na Monka in tretji natakari, ki je prejšnjemu banditu stregel od enega do petih zjutraj s piščo. Ostala šestorica pa obstaja iz članov njegove gangu, ki so prišli s svojim načelnikom skupaj v gostilno ter se zabavali z njim, ki ga pa niso branili, ko so pričele leteti krogelje.

Za enkrat je še uganka, zakaj niso Eastmana njegovi tovariši branili na način kot zahteva napisana postava med zločinci. Policija pa smatra za mogoče, da se je teh šest njegovih tovarišev že prej zarotilo proti njemu, ker so se bali, da namerava dati policiji informacije glede številnih nepojasnjenih zločinov ali glede prodaje omamljivih sredstev.

Kot je pokazala avtopsija telesa, je umrl Eastman v svojih grehah. Bil je težko pijan, ko so ga zadele smrtonosne krogelje. Neka kabaretna pevka je bila istotako v družbi in pilo se je in pelo, da je poskakovalo sree v telesu prejšnjega bandita. Eastman je tudi prispel k zabavi po svoji navadi ter se postavljaj s svojimi čini kot vodja banditov ter svojim junastvom v svetovni vojni. Šel je nato ven v noč in njegova karijera je bila zaključena.

Tesni ostanki Eastmana so bili izročeni nekemu njegovemu prijatelju ker se ni oglašil noben njegovih sorodnikov. Dve njegovi sestri živita baje v Brooklynu, a jih ni bilo mogoče najti. Manjka tudi vsaka sled o njegovi ženi.

Pogreb se bo vršil danes, to je v četrtek.

STRUPENI PLINI IN BARVILA.

Washington, D. C., 29. dec. — Medtem ko je pričeljak Lockwoodov komitej v New Yorku razkrinkavati mahinacije ameriškega barvnega trusta in še bolj skandalozne metode tega trusta, skušajo takozvani vladni izvedenci kaliti vodo ter ustvarjati razpoloženje, ki bi prihranilo "patriotičnim" izdelovalcem barvil vsako kazen.

Ti gospodje izvedenci so naenkrat iznašli, da bo strupeni plin glavno orožje v naslednji svetovni vojni. Strupene pline pa lahko dobavljajo le tvornice, ki izdelujejo barvila. Izvedenci pravijo, da se Anglija že pripravlja na to vojno s tem, da je prepovedala uvoz vseh inozemskih barvil. Anglija je prepovedala za deset let uvoz nemških barvil, da omogoči s tem razvoj svoj lastne kemične

Vladni agenti niso nič drugega kot orodje barvilnega trusta, ki hoče doseči prepoved vseh inozemskih barvil, nakar bi lahko ameriški trust po svoji prevladnosti skobel ameriški narod kot bi ga hotel.

Industrije, ki naj bi ob izbruhu naslednje svetovne vojne prekašala vse slične industrije drugih narodov.

Na drugi strani pa pravijo izvedenci, da nima Anglija nič proti temu, če bi prihajala nemška barvila preko Anglije v Združene države, seveda opremljena z nemško znamko.

mega sebe ali robo, katero je prodajal.

Mesto je bilo na stečaj odprto ter se ravno pripravljalo, da na slovesen način počasti prihod novega leta.

NAZNANILO.

Rojakom iz New Yorka in okolice, ki ne utegejo med tednom priti v naš urad, naznanjamo, da je naša pisarna odprta vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne.

Pogon je bil izveden tko hitro in uspešno, da ni bil noben izmed prizadetih v stanu skriti sebe sa

Frank Sakser.

Frank Sakser.

Frank Sakser.

Frank Sakser.

VEDNO MANJ DELA PO ZDRUŽENIH DR.

Nadaljne industrijske naprave so zaprle svoja vrata. — Ford nima nikakih naročil.

Včeraj je bilo objavljeno, da bo tvornica za izdelovanje fonografov v West Orange, N. J. zaprla za nedoločen čas svoja vrata. V izjavi ravnateljev se glasi, da se bo to zgodilo v namenu, da se sestavi inventar in da bodo delavci zopet poklicani nazaj, kakor hitro bo prevelika produkcija v posameznih departmih ponehala. Prizadejih je 1650 delavcev. Oddelki tvornice, ki se ne pečajo z izdelovanjem fonografov, bodo poslovali še naprej.

Detroit, Mich., 29. decembra. — V napravah Ford Motor Company so bili včeraj zvečer rabiti lepaki, ki so izjavljali, da treba nameravano zopetno otvorjenje naprav, ki je bilo določeno na dan 3. januarja, preložiti na 1. februar, ker manjka naročil.

Springfield, Mass., 29. dec. — Ludlow Manufacturing Association so včeraj objavili, da bo z naslednjim ponedeljekom uveljavljeno skrčenje plače za dvajset odstotkov. Pri tem bo prizadejih tri tisoč delavcev.

Aurora, Ill., 29. decembra. — Ob novem letu bo odloženih 25 odstotkov delavcev, ki so zaposleni v napravah Chicago, Burlington & Quincy železnice.

Fall River, Mass., 29. dec. — Šest umij tkalcev je sklenilo sprejeti 22 in pol odstotno znižanje plače, ki bo uveljavljeno dne 3. januarja. Od tega bo prizadejih rekako 35,000 delavcev, ki so zaposleni v 110 tkalnicah.

STRUPENI PLINI IN BARVILA.

Washington, D. C., 29. dec. — Medtem ko je pričeljak Lockwoodov komitej v New Yorku razkrinkavati mahinacije ameriškega barvnega trusta in še bolj skandalozne metode tega trusta, skušajo takozvani vladni izvedenci kaliti vodo ter ustvarjati razpoloženje, ki bi prihranilo "patriotičnim" izdelovalcem barvil vsako kazen.

Ti gospodje izvedenci so naenkrat iznašli, da bo strupeni plin glavno orožje v naslednji svetovni vojni. Strupene pline pa lahko dobavljajo le tvornice, ki izdelujejo barvila. Izvedenci pravijo, da se Anglija že pripravlja na to vojno s tem, da je prepovedala uvoz vseh inozemskih barvil. Anglija je prepovedala za deset let uvoz nemških barvil, da omogoči s tem razvoj svoj lastne kemične

Vladni agenti niso nič drugega kot orodje barvilnega trusta, ki hoče doseči prepoved vseh inozemskih barvil, nakar bi lahko ameriški trust po svoji prevladnosti skobel ameriški narod kot bi ga hotel.

Industrije, ki naj bi ob izbruhu naslednje svetovne vojne prekašala vse slične industrije drugih narodov.

Na drugi strani pa pravijo izvedenci, da nima Anglija nič proti temu, če bi prihajala nemška barvila preko Anglije v Združene države, seveda opremljena z nemško znamko.

mega sebe ali robo, katero je prodajal.

Mesto je bilo na stečaj odprto ter se ravno pripravljalo, da na slovesen način počasti prihod novega leta.

NAZNANILO.

Rojakom iz New Yorka in okolice, ki ne utegejo med tednom priti v naš urad, naznanjamo, da je naša pisarna odprta vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne.

Pogon je bil izveden tko hitro in uspešno, da ni bil noben izmed prizadetih v stanu skriti sebe sa

Frank Sakser.

Frank Sakser.

Frank Sakser.

Frank Sakser.

PREKI SOD PROGLAŠEN NA IRSKEM

VSIRICI PRI KATERIH SE BO NAŠLO OROŽJE ALI MUNICIJA, BODO USTRELJENI PO PREKEM SODU. — IZJAVA DELAVSKE KOMISIJE.

Dublin Irsko, 29. decembra. — V okraju Munster je bilo danes razglašeno, da bo vsakega zadel smrtna kazen, pri kateremu se bo našlo orožje ali municija. Sojen bo vsak po prekem sodu.

Dodaj so dobile oblasti od Sinfineovcev kaj malo orožja in municije, in skoro ni slučajev, da bi Irci sami izročili svoje orožje.

London, Anglija, 29. decembra. — Daily Express je prejel iz Dublina brzojavko, ki naznanja, da je število republikanske irske armade naraslo že na 200,000 mož.

Preki sod bo takoj pričel posloovati in na smrt bodo obsojeni vsi oni, pri katerih se bo našlo orožje. Pričakuje se, da se bodo pričele eksekucije kar na debelo ter da se bo preki sod razširil tudi po drugih okrajih.

Ker se Patrick O'Brien ni hotel ustaviti na klie vojaške straže, je bil ustreljen. Bil je na mestu mrtve.

Mihail Smith, ugleden mešan iz Bellescka, je bil od angleškega vojaštva ustreljen, ker se ni hotel ustaviti, ko so ga za to pozvali straže. Njegov brat, ki je bil z njim ob času incidenta, je bil aretiran.

"Na Irskem se gode stvari, vsled katerih se bo Anglija zasmradila med vsem civiliziranim svetom." — to je mnenje in izjava Hendersonove delavske komisije za preiskovanje razmer na Irskem.

"Čela situacija je ena sama velika tragedija" — se glasi nadalje izjava te komisije. Na Irskem se nahaja sedaj okoli 50,000 angleških vojakov, od katerih sestaja večina od samih negodnih mladčev katerim poveljujejo istotako mladi častniki, ki nimajo v svoji ignoranci niti pojma o dolžnostih ter o vojaški in moški časti. Discipline med tem vojaštvom ni nobene in mladčiči postajajo z vsakim dnem bolj demoralizirani in brutalni.

London, Anglija, 29. decembra. — Delavska komisija, ki je pred kratkim preiskala razmere na Irskem, je izjavila, — kot se je danes izvedelo, — v svojem zaključnem poročilu, "da se godi v imenu Anglije nekaj, kar mora napraviti njeno ime za sramotno pred celim svetom. Čast našega naroda je bila resno kompromitirana.

Okmisija dolži vladne čete požiga, uničevanja, plenjenja ter trpinčenja.

Nadalje se glasi v poročilu:

— Najti je tako številne slučaje plenjenja in tatvine, da mora komisija računati te zločine k onim požigam ter uničevanja lastnine. Izvedeli smo za številne slučaje pretepanja in druge oblika koznovanja in nekatere teh slučajev smo lahko preiskali.

— Brutalno in surovo postopanje z ženskami ni bila najhujša stvar, katero je mogoče očitati četam kfone.

— Konečne rešitve irskega vprašanja ne bo mogoče najti s politiko nasilja in osveteljivosti. Ta politika mora temeljiti na spravi in na soglasju.

Glede odgovornosti vlade za povračilna sredstva pravi komisija:

— Mi ne vrjamo, da je povzročila vlada direktno ta nasilja in te povračevalne korake. Kljub temu pa je bila sokriva teh zločinov, ker jih je zanikala ter ščitila njih povzročilce. Z ozirom na sedaj obstoječi položaj se ne sme toliko karati vladnih čet kot vlado samo.

V poročilu komisije se povdarja naslednje:

— Tudi če bi desetino in številnih delih Irske v zadnjih mesecih nastalih požarov povzročili vladni agenti, bi bila še vedno krivda vojaštva po našem mnenju v obilni meri dokazana.

V poročilu komisije se nadalje izjavlja, da je irska republikanska armada močna, ker je ni mogoče prijeti in ker ima na svoji strani pretežno večino prebivalstva. Če pa bi bila zbrana skupaj, bi jo bilo lahko poraziti. Konečno pa se glasi v poročilu:

— Osemdeset odstotkov irskih možkih in žensk se ozira na umore policistov ter bombe napade na vojaške avtomobile z isto brezbriznostjo s katero se ozira ministrski predsednik Lloyd George na požige ter na streljanje na civiliste v navzočnosti žena in otrok.

COLBY V MONTEVIDEO.

Montevideo, Uruguay, 29. dec. Ameriški državni tajnik Colby, ki je dospel včeraj semkaj, bo moral do petka zvečer izvršiti običajen program. Kmalu po izkrcanju se je oglašil pri predsedniku Brum ter napravil še par nadaljnjih oficijelnih obiskov, nakar so ga spremlili v Parque hotel, kjer bo stanoval tekom svojega tukajšnjega bivanja.

Francisco Enriquez y Carvajal, prejšnji predsednik republike San Domingo in njegov nečak, ki sta dospela semkaj po naročilu svoje vlade in ki sta nastanjena v istem hotelu, sta izjavila, da nimata namena govoriti z ameriškim državnim tajnikom glede neodvisnosti republike San Domingo.

Glasi se, da je bila sklenjena tajna pogodba med Italijo in Jugoslavijo. To je že tretja pogodba, katero je sklenila Italija neodvisno od zaveznikov.

Prva pogodba je bil dogovor z Mustafa Kemal pašo in druga z grškim kraljem Konstantinom.

PREDNO SE ODLOČITE

za svoje družino sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da si ga potnik sam kupi, pišite najprej za tozadevna pojasnila na znanost in zanesljivo tvrdko

FRANK SAKSER, 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

FRANK SAKSER, 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

FRANK SAKSER, 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

FRANK SAKSER, 32 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

NEWSPAPER PUBLISHED BY
NEWSPAPER PUBLISHING COMPANY
(a corporation)
FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"Glas Naroda" izlazi vsak dan izvenredno nedeljo in praznikom.

En celo leto vsake štiri na Ameriko	En New York za celo leto	\$7.00
En celo leto vsake štiri na Evropo	En New York za celo leto	\$7.00
En celo leto vsake štiri na Azijo	En New York za celo leto	\$7.00
En celo leto vsake štiri na Avstralijo	En New York za celo leto	\$7.00

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Single copy 5 cents
Subscription yearly \$5.00

Advertisement in agreement
Special rates for advertising in this paper are available on application to the Editor.
We accept no advertising orders from persons who are not members of the American Newspaper Publishers Association.

GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

Spletkareje Habsburžanov v Švici.

Ko je cesar Karol spomladi leta 1919 naprosil švicarski zvezni svet za dovoljenje, da se s sme s svojo družino naseliti v Švici, — pri čemer mu je nudil izvrstno posredovalno službo neki angleški polkovnik, katerega je angleški kralj poslal preko morja, — je postal v Bernu slovesno objavo, da se bo vzdal vsake politične propagande dokler se bo nudil na švicarskih tleh ter užival gostoljubnost te dežele. Pod tem je bilo razumljivo, da ne bo sprejemal nikakih političnih obiskov in da ne bo osvobodjena človeštva osrečeval z različnimi izjavami in intervjuji, kot dela to drvar v Amerongen, ki pošilja v svet vest o vsakem posameznem brnu, katerega je baje sezagal. Kako visoko je ceniti cesarsko besedo, posebno če prihaja iz ust Habsburžana, je sedaj izvedel švicarski zvezni svet iz lastne izkušnje.

Berner Tagwacht je spravila pred nekaj časa na dnevno luč vse mahinacije dvomljivih časnikarskih agencur, ki vrše pod nevarnim plaščem najbolj nesramno habsburško propagando ter tudi povedala mednarodni žurnalistični družbi kova Kommerja, Černovica, Baura in Pliste, kako se misli v deželi postenih Švicarjev o tako umazanem izvrševanju žurnalističnega posla.

Razkritja tega lista so imela ta zunanji učinek, da je švicarski zvezni pravdnik odredil preiskavo in da je morala zloglasna "Agence Centrale" ustaviti svoje delovanje. Pri tej priliki bi bilo treba seznaniti poročevalce z najbolj nesramne agencure, ki se pečala z razpošiljanjem lažljivih vesti, izpolniti v smislu, da je visoka plača v frankih privabila tudi žurnaliste drugih dežel in ti žurnalisti so se za lep švicarski denar podali za to, da služijo tem nevarnim končnim ciljem. Predvsem je tukaj neki gospod Knaflitz iz Ljubljane, ki je bil nekoč načelnik tiskovnega urada klerikalne dežele v vladi in ki je svoje jugoslovansko prepričanje prodal za 10.000 jugoslovanskih kron na mesec.

Agentura je v zadnjem času trpela na sušici, kajti manjkalo ji je denarja, kar pa ni prav nič čudnega, ker je morala draga poročila razširjati po Dunaju in Budimpešti zastoj. Tudi pa je nastopil nepričakovan pomočnik v sili. Bilo je to avstrijsko poslanstvo v Bernu, ki je naenkrat pozabilo, kaj je ta agentura zagrešila na Avstrijo ter pričelo pošiljati in Dunaj obupne klice, naj se vendar za bojo voljo nekoliko pomaga tej agenturi ter ji nakloni denarno podporo. Ali ni to ironija usode? Uboga, sestradana Avstrija naj bi plačevala časnikarsko propagando Karola? Človek bi domneval, da bo tako bedast predlog iz uradnega vira v inozemstvu na unaju enostavno romal v koš. Ne, to se ni zgodilo, saj vendar veje nov veter. Klice zloglasne agenture je bil takoj izročen gospodu Selpel, ki se potika za vsemi kulisami zunanje urada ter je protektor vseh mahinacij, ki bi bile lahko koristne Karolu. Švicarski zvezni pravdnik je napravil konec tem mahinacijam s tem, da je zaprl agenturo. — Avstriji vsled tega ni treba žrtvovati svojega denarja, svojih milijonov, — kajti avstrijska krona ni v Švici skoro nič vredna, — za perfidno Agence Centrale.

Da more tej žurnalistični pakazi značaj le škodovati, dokazuje nekaj imen navedenih. Grejo se v solunski naklonjenosti meščanskega časopisa, ki valja svoja kukavičja jajca brez vsake kritike in izbire. Treba je tudi omeniti politične obiske v vili Prangins, kjer stanuje Karol ter konference gospodov Chlumecky, Beretold, Geza Andrássy, Revertera, Lobkowitz in drugih, ki na svojih tajnih sejah gotovo ne razpravljajo o interesih uboge republike, koje državljani so v poletju tekočega leta se je v tej družbi pojavil načrt, da se odpošlje avstrijske aristokrate v inozemstvo, da tam v krogu svojih znancev in prijateljev delujejo za povratek Habsburžanov. Za London so imeli takrat v mislih grofa Mensdorffa, a ta grof, katerega se smatra sedaj tako važnim za Avstrijo, je postal v krogu angleških državnikov skrajno nepriljubljen in nezaželen. Tekom vojne se je namreč podpisal na neki protest, ki se je obračal proti načinu angleškega bojevanja. V tem so videli veliko nevhvalečnost proti kraljevi hiši ter niso hoteli v Londonu ničesar vedeti o gospodu grofu ravno razdrega, ker je v sorodu z angleškim kraljem, ki ga pozna Anglijo, razume to na prvi pogled. Povsem drugače pa so postopali s Slatinom. Spoznajo ga ker se je v vojni odločil za svojo deželo ter ga se bolj spoštujejo, ker se je obenem tudi vzdržal vsakega vojnega hujkanja proti Angliji. In tega Mensdorffa pošiljajo kršćanski socialisti na Dunaj sedaj k Ligi narodov, da intrigira tam proti republiki! Gospod grof bo brez dvoma obiskal svojega cesarskega gospoda v Prangins.

To bi se sicer ne zgodilo prvič. Celo navedeni avstrijski poslanik v Bernu, nekdanji baron Seidler, je prošil za avdienco pri Karolu, kot se je izvedelo sedaj. Ta avdienca pa mu je bila odklonjena. Za to pa izstavlja avstrijski poslanik potne listine za cesarske kurije in adjutante prejšnjega cesarja, da lahko spravljajo preko meje politični in nepolitični kontrabanti.

Zveznemu svetu v Bernu mora biti pač znano, da obstaja v Frickburgu, v hotelu Rome, pravzeta monarhistična kancelija. Njen voditelj je neki baron Heve v Bernu ali Ženevi pa sedi še neki nadaljni agent, oni krasni konzul B. Steiner, ki je bil nekoč Žid in ki igra sedaj kot baron Valmont, — kajti Korliček še vedno deli naslove in rede, — antisemitskega aristokrata.

Posetniki v Pranginsu, kjer biva Karol, so zelo številni. Skoro vsaki dan se snide tam nekaj gospode, da se posvetuje, kako bi se dalo uničiti nove države. Glede Jugoslavije je poročal znani klerikalni dr. Šusteršič ter enkrat ali dvakrat tudi neki podpolkovnik Dulic, o katerem se ne ve, če je srbski agent ali hrvaški republikanec.

V resnici vnebovpijajoče je, kar se dogaja v senci švicarske republike. Švicarski zvezni svet bi storil dobro, če bi posegel z nožem v to gnojno bujo, postavil pred vrata številne tuje postopake ter dobro pregledal tudi vilo Prangins, kjer se neprestano kuje zarote proti varnosti novih držav.

V sedanjih časih je slišati toliko glede tega, kar človek ne sme storiti, da je v resnici veselje slišati nekaj, kar sme človek storiti. Tako je naprimer v Jefferson Market sodišču neki sodnik odločil, da ni nikak groba, če se nese purana z glavo navzdol.

Vladni načrt jugoslovanske ustave.

Ministrski svet je končno sprejel načrt za ustavo, ki ga je izdelal minister za konstituantno dr. Marković. Po tem načrtu je država ustavna in parlamentarna monarhija pod vladno dinastijo Karagorgjevič.

Glede nasledstva določa ustava, da pripade prestolonasledstvo v slučaju, da bi regent Aleksander ne imel potomstva, na njegovo sestro princezino Jeleno, odnosno na njenega najstarejšega sina Vsevoloda. V tem slučaju bi prišla na prestol dinastija Romanov-Karagorgjevič.

V ustavi je dosledno izvedena ideja edinstvene države v vseh oblikah državnega organizma. Večina ministrov se je izrekla za dvodolni sistem, to je za parlament in senat. Glede volitev v parlament je določeno, da odpade na vsakih 40 tisoč prebivalcev 1 poslanec, ni sicer na podlagi splošne in enake volilne pravice. Predlog glede ženske volilne pravice je bil odklonjen. Senat bo štel 100 članov. Senatorji bodo izvoljeni na 9 let. Vsako leto se voli en tretjino novih senatorjev. Volijo jih občinski odborniki. Za senatorje je lahko izvoljen, kdor je dovršil 40. leto in je absolvirал najmanj kakor srednjo šolo ali enakovredno strokovno šolo.

V upravnem oziru se ima država razdeliti v pokrajine, ki jih pa ne sme biti več kakor 35, za sedaj je predvidenih 22 pokrajin. Te pokrajine naj bi štele 250.000 do 600.000 prebivalcev. Samo pokrajine, v katerih leže prestolna mesta Belgrad, Zagreb in Ljubljana, lahko štejejo do 800.000 prebivalcev. Te pokrajine imajo svoje samoupravne organe in svojo pokrajinsko skupščino, ki voli iz svoje sredine pokrajinski odbor. Ta odbor je izvrševalni organ pokrajinske uprave. V deželnem pokrajinskem skupščini spadajo: pokrajinske finance, pokrajinsko gospodarstvo, pokrajinska javna dela, skrb za pospeševanje gospodarskih interesov, skrb za narodno zdravje, za pokrajinske ceste in skrb za vzdrževanje miru in reda v pokrajini, skrb za šolstvo pa je izločena iz delokroga pokrajinskih skupščin in pridržana izključno centralni vladi, to je ministru za prosveto. Na čelu pokrajine stoji pokrajinski predsednik ali načelnik, ki je šef državne uprave. Njega imenuje kralj. Predsednik ima pravico, da izbira in nastavlja nižje uradnike. Kar se tiče Slovenije, je toliko kakor gotovo, da bo Slovenija tvorila dve pokrajini. Prva bo imela svoj sedež v Ljubljani in bo obsegala vso Kranjsko, kateri se priklapi najbrž še Zumberak in Maribor, Prezid, Trbovje, Hrastnik in Brežice. Druga pokrajina z glavnim mestom Mariborom bo obsegala vso Štajersko, kraje, ki sa nam pripadli na Koroskem, Prekmurje in Medžimurje. Volitve v pokrajinsko skupščino se bodo vršile ne podlagi splošne in enake volilne pravice.

Dr. Trumbić o rapalski pogodbi.

6. decembra je na številno obisknem shodu v Splitu dr. Trumbić poročal o rešitvi jadranskega vprašanja po rapalskem sporazumu. V začetku svojega govora je omenjal razvoj jadranskega vprašanja od njegovega početka do končne rešitve.

Položaj ob prihodu v San Margherito je bil zelo neenak. Na eni strani je bila Italija, ki je imela v roki zastavne listine; Londonsko pogodbo in okupirano ozemlje. Na drugi strani pa smo bili mi, mala država s takozvanim omejenim pravom. Anglija in Francija sta, kakor je grof Sforza omenil v parlamentu, priporočala sporazum, opozarjajoč, da so jima vezane roke z Londonsko pogodbo in da ne moreta drugače intervenirati. Takoj na prvi seji se je pokazalo, da se na diplomatskem polju naši interesi pokrivajo, da pa se bistveno razlikujejo v teritorialnih vprašanjih. Razlika je bila toliko, da se je zdel sporazum brez novih pokretov izključen. Italijanska delegacija je bila pripravljena odnehati glede Logatec, Kastva in Klis, izjavila pa je, da je nemogoče, da bi odstopila od kakih drugih glavnih točk. Za naše delegate je nastal težak položaj sprito velike odgovornosti, ki so jo morali sprejeti nase.

Bili sta dve možnosti: da delegacija sprejme italijanske pogoje ali da prekine pogajanja. Ako sprejmemo ponudbo, tako smo se zavdali, žrtvuemo velik del našega naroda Italiji, ki dobi predimantovan položaj na Jadranu, kar dobi oporišče na vzhodni obali. Na drugi strani pa nam je bilo jasno, da bi prekinjenje pogajanj postarilo odnose in da bi za dogleden čas izgubili možnost, da se nam vrnejo okupirani kraji, neokupirani pa za ostanejo še dalje pod tujo kontrolo. Razen tega bi ojačili v tem razpad naše države, s tem pa bi zopet trpel naš prestiž v inozemstvu. Dasi s težkim srcem, smo zato sklenili, da sprejmemo glavne pogoje. Z rapalsko pogodbo smo glede Sušaka in Zadra dosegli uspehe, ki se ne smejo jedenejati. Sklenili smo z Italijo sporazum diplomatskega značaja proti povratku Habsburgovcev. Ni dvoma, da so bili z novo situacijo na Jadranu žrtvovani znatni deli našega naroda, toda žrtvovani so bili ideji neodvisnosti in konsolidacije naše države. Končno je vprašanje naših mej, ki je največje važnosti sprito konstituantu.

Nepreenljive važnosti je dobiček, ker smo dosegli popolno neodvisnost brez omejitve naše suverenosti na suhem in na morju. S tem je rešeno tudi vprašanje Črnogore in so namah uničene naše cih, ki so v Črnigori iskali oporišče za rušenje in razpad naše države.

Na koncu je dr. Trumbić pojasnil, zakaj se niso mogle zahtevati garancije za naše brate, ki pridejo pod italijansko suvereniteto, tako, kakor so jih dobili Italijani v Dalmaciji. Po sklepu mrovnice konference se je namreč to načelo naložilo samo malim državam, ne pa velesilam. Vendar pa je italijanska delegacija obetala, da se bo v italijanskem parlamentu podala taka izjava, ki bo obvezna in s katero bodo zadostno zavarovana prava naših rojakov v kraljevini Italiji.

Dr. Trumbić je končal svoj govor z izjavo, da je v usodnem času graditve naše države nove skupne zgodovine delal kakor je vedel in mogel za ves naš troimenski narod, da je njegova vest čista in si nima ničesar očitati; bodoči rodovi bodo imeli o tem izreči svojo sodbo. Med burnim, navdušenim in dolgotrajnim ploskanjem je končal dr. Trumbić svoje značilno poročilo.

Jugoslovanska država, Italija in Jadran.

"Nene Freie Presse" je objavila članek o jugoslovanskih interesih na Jadranskem morju in o odnosih napram Italiji. Članek se naslanja na Stojanovičeva izjavljanja. Članek prinaša samo prevod: Jugoslavija ni več država brez mej, tudi zadnja "deuarkacijsko črto" bo kmalu na domestila meja. V San Margherito strom Trumbićem sklenil po-

Peter Zgaga

Svet se sedaj ni varen za demokracijo in tudi ne za človeka, ki se pokaže po deseti uri na čisti.

Ko smo čuli, da se predlaga nov amandament k zvezni ustavi nam je zopet šnil strah po udih. V tem slučaju pa je stvar precej nedolžna. Zvezno ustavo naj bi se namreč izpremenilo tako, da bi predsednik in kongres takoj v januarju po volitvah prišla s svojim delom ter s tem odpravila odmor, ki ne pomenja nič dobrega za deželo.

Ta je pa res tič!... Neki človek v Londonu je bil stavljen pod obtožbo, da je umoril svojo pobahleno ženo, a je bil oproščen. Sedaj pa mu je plačal neki list \$17.000 za njegovo življensko zgodbo.

Še dva dni, in začeli bomo zadajati obljube, da ne bomo niti pili niti kadili, niti čakali, niti šnefali.

No, z eno besedo rečeno, take obljube, katere bomo potem tekotom 365 dni dosledno lomili!

Neki članek v "Timesu" se zavzema za priseljevanje in za priseljenje. Pravi da je tukaj v Ameriki dosti dela za pridne roke.

Članek je pravi Amerikane. Kajti le slabi Amerikanci napravljajo priseljenje slabe.

2500 nemških priseljencev — 2500 kanarčkov iz Harza je dospele s parnikom "Luckenbach" v Ameriko.

Prepričan sem, da se bo dobila klika ljudi, ki bodo dvignili velik kraval proti tej "rmeni nevarnosti".

Krivi hrbiti in krive poti vodi jo marsikaj v višino.

Mirovni golob je začel delati svoje gnezdo.

Dela ga iz bodoče žice.

Boljšje je učiti se misliti v enem jeziku kot pa govoriti v več jezikih.

Zdravniki se pa res čudni ljudje.

Neprestano razkrivajo nove bacile, namesto, da bi iskali zdravila za bacile, ki so že razkriti.

Ponoreli pesnik D'Annunzio je rekel, da se ne izplača umreti za Italijo.

Če je kdaj znil kako pametno, jo je znil sedaj.

Računi med S. D. P. Z. in Glasom Naroda bodo šele tedaj čisti, ko jih bo glavni odbor poravnal.

Izdelani so načrti za največjo ameriško bojno ladjo. V ta namen je določenih sto milijonov dolarjev.

Deset milijonov dolarjev bo stala ladja, devetdeset milijonov bo pa za popravilo.

Neki rojak piše:

Naročil sem Slovensko-Amerikanski Koledar, ki je nam vsem jako ugajal. Le dva devčenika, ki sta v naši kemp, sta se zgražala nad njim, če, da slike niso moralne. Jaz za svojo osebo nimam čisto nič proti ženski na 37. strani. Kaj pa vi mislite?

Jaz mislim, da je moralno vse, kar je naravnega. Nemoralno so ljudje sami ustvarili. Ali ste že videli kdaj pri kakem vodnjaku ali v muzeju kip golo ženske? Ali se vam je zdel nemoralen? Gotovo ne. Vse drugoče bi pa bilo, če bi ta kip oblekli v prozorne nogavice in v kratko židano srajco.

godbo z Italijo. Stojanović je pomemben gospodarski politik. Prepričan profesor na belgradskem vseučilišču, je bil opetovano član srbskih kabinetov. On je nadalje eden izmed voditeljev radikalecev (Stojanović ni radikalec), katerim se ima Srbija tudi v dneh nesreče mnogo zahvaliti. Njegova predavanja v Parizu, njegova dela o gospodarskem položaju, o nedvignjenih zakladih njegove domovine, so bržkone pripomogli k

General — čevljar.

Belgrajska "Politika" poroča o obisku svojega poročevalca pri ruskem generalu Melnikovu v Belgradu, ki izvršuje tu čevljarstvo obrt. General stanuje v oddaljeni Takovski ulici v preprostem dvorišnem stanovanju, obstoječem iz ene same sobice, ki mu služi kot spalnica, delavnica in kuhinja. Star je 48 let, pa je videti najmanj 60. General je obiskovalen povedal svojo povest: —

Kot sin ruskega stotnika se je že v prvi mladosti posvetil vojaškemu poklicu, dovršil vojno akademijo v Petrogradu in bil ob izbruhu svetovne vojne štabni načelnik v Turkestanu. V vojni je postal general in bil ranjen. Nato je bil imenovan za nadzornika vseh vojaških šol v Petrogradu in okolici. Tudi službo je opravljal do revolucije. Boljševiki so ga takoj zaprli v petrogradsko trdnjavo, kjer je pretrpel leto dni. Nato so ga izpustili, Ker ni imel premoženja in nobenih dohodkov, a je bilo treba skrbeti za družino se je začel učiti čevljarstva in se je kmalu vživel v to delo. Sedaj je bil najužjevo rešen. Toda boljševiki mu niso dali živeti: pod pretvezo, da drugim jemlje kruh, so mu vzeli čevljarstvo orodje in preprečili delo. V tem težkem času je doživel še drug udarec: sin čevljar, v vojni težko ranjen in strp po obupnih razmerah, je izvršil samomor. Sedaj je Melnikov bežal iz mesta nesreče in se z ostalo družino naselil v Voronežu, se kasneje pridružil Denikinu, bil je z njim poražen in na splošnem begu izgubil družino, za katero se do danes ni mogel izvedeti. Prišel je v Carigrad, od tam v Solun in se nato obrnil v Srbijo. Tu se je takoj lotil čevljarstva in delal najprej pri drugih, nato pa si je osnoval svojo lastno delavnico. Zadnji čas ima tudi pomočnika: ruskega vseučiliščnika, ki se je istotako za časa revolucije izučil čevljarstva. Na mesec zasluži Melnikov do 600 dinarjev — ako ima vedno dovolj dela. Za sobico plača 100 dinarjev, za hrano — brez nasti in kruba, kar mora sam kupovati, plača dr. Landau, ki mu je dal v podnajem tudi sobico, dnevno 12 dinarjev. Kar želi zase je edino to, da bi imel vedno dovolj dela in da bi dobil stanovanje s sobo in kuhinjo. Naj bi se mu ta želja izpolnila!

Diktatura nad proletariatom.

Strokovna organizacija tipografov v Rusiji je bila zadnja, ki si je obvarovala svojo samostojnost pred komunističnimi napali nanjo. Vsled tega so jo sovjeti stalno preganjali. Zaprli so sodruga Zafereva, ki je baje tiskal neko resno luejko, ki je bila sprejeta na zboru tipografov ter delegatov tipografskih organizacij iz vse Rusije, kjer je bilo zastopanih nad 400 delegatov. Sedaj so boljševiki tipografsko organizacijo razpustili. Kako so postopali s tipografijo, kaže najbolje poziv tipografov, naslovljen delavstvu vsega sveta. V tem pozivu pravijo, da so komunisti aretirali dne 17. m 18. junija drzno se člane centralne uprave njih organizacije in oborožene čete sozasedle vse prostore njih organizacij ter uvedle preiskavo. Del tipografov je zahteval, da se aretirane takoj izpusti in je vsled tega opustil delo. Nato so se stavku jočimoditgnele vseživske izkaznice, kar je v Rusiji za delavca najhujši udarec. Tako so bili stavkujoči prisiljeni, da se vrnejo na delo. Člani centralnega odbora so bili prisiljeni na prisilno delo od pol do dveh let. Obsodba se je izvršila ne da bi se mogli aretiranci zagovarjati. — Iz tega oklica je jasno razvidno, kako se godi delavcem v komunističnem raj v Rusiji, in kako bise delavcem godilo drugod, če bi se vzpostavila boljševiška diktatura. Lahko se reče, da diktatura na Ruskem ni diktatura proletarijata, temveč navadna diktatura nad proletarijatom, ki zavira aravni razvoj do resničnega socializma.

SMET ROJAKINJE.

Cleveland, Ohio.

V nedeljo 26. decembra ob 10. uri zvečer je umrla Amalija Korš, stanujoča na 5914 Prosser Ave. Umrla je v mestni bolnišnici in sicer na porodu. Dete bo tudi najbrže umrlo. Pokojna je bila stara 40 let, doma iz Trsta. Tukaj

Celo slabo jajce je neškodljivo, če se ga pusti pri miru.

zapušča žalujočega moža in dva otroka, v starem kraju pa mater in enega brata.

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

VSTANOVLJENA LETO 1898.

GLAVNI URAD ELY, MINN.

INKORPORIRANA LETO 1908

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 832 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 100, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplaćanih: JOHN MOVER, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Verhovni zdravnik:
Dr. J. S. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MAX KERZISNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MORRIS MCLAID, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Poročni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 450, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Bl. Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravnički odbor:
VALENTIN PIRC, 319 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 529 — 3rd St., La Salle, Ill.
JOSEPH STERLE, 404 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 706 Market St., Waukegan, Ill.

Jednotno uredno glasilo: "GLAS NARODA".

Vse stvari, tiskaloče se urednih zadev kakor tudi denarne pošiljke naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse prihode naj se pošilja na predsednika poročnega odbora. Prosinje za sprejem novih članov in bolnišnice naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovenska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za odličan pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrni na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Članstvu J. S. K. J.!

V novo leto stopamo, v leto podvojenih naporov in podvojene dela. Zadnja konvencija je sestavila natančen načrt za bodoče delovanje. Načrt je dober, in Jednoti bo obstanek zagotovljen, če bo vsak član, vsak društveni in vsak glavni odbornik storil svojo dolžnost.

Na zadnji konvenciji se je tudi zastran "Glasila" natančno uredilo.

Prejšnje komplicirano postopanje bo posplošeno s tem, da bo Jednota plačevala za "Glasilo" iz stroškovnega sklada. Z upravnim števkom "Glasila" ne bodo torej imeli tajniki nobenega posla.

Ena izmed njihovih poglavitnih dolžnosti pa bo, sestavljati po naročilu glavnega tajnika natančne imenike ter pošiljati z mesečnimi poročili tudi vse izpremembe med članstvom na glavni urad.

Kljub veliki dragotini in težavnemu položaju, v katerem se nahaja dandanašnji slovenski časopisje, je uprava "Glas Naroda" napravila članstvu J. S. K. J. uslugo s tem, da mu bo pošiljala dnevnik "Glas Naroda" nekoliko ceneje.

Člani Jugoslovenske Katoliške Jednote, ki hočejo obnoviti naročnino na dnevnik "Glas Naroda", naj plačajo torej le pet dolarjev. Cena objavljena v listu (namreč \$6.00 na leto) velja za one, ki niso člani J. S. K. J.

Upamo, da bo na ta način stvar najbolj ugodno rešena brez vsakih zapletljivosti.

Jednotine članice tudi opozarjamo, naj se malo bolj zanimajo za društvene zadeve ter naj malo več poročajo o njih. V zanimanju je življenje, v zanimanju je napredek.

Vsem članom in članicam, društvenim odbornikom ter glavnemu odboru želi veselo Novo leto

Uredništvo "Glasila".

Naznanila.

Barberton, Ohio.

Članom društva sv. Martina št. 44 JSKJ. v Barbertonu, kateri so niso vdeležili seje ta mesec, naznanjam, da se je izvolilo sledeče preloženje, kakor povedano.

Člani in članice, opozarjam vas, da se prihodnje leto bolj marljivo vdeležujete sej, kakor ste se njih v minulem letu.

Naznanjam vam tudi, kakor ste čitali v zapisniku zadnje konvencije, da plača vsaki član in članica za \$500 zavarovalnino 15c več in za \$1000 30c več ter se zavezuje 10c za glasilo in ne bomo pobirali več pri društvu kakor sedaj.

Novoizvoljeni uradniki za leto 1921 so: John Košiček, predsednik; Mohor Mladič, podpredsednik; Joseph Blish, tajnik in blagajnik; John Vogrič, zapisnikar. Reči le moram, da je ves odbor skoraj neizpremenjen; izjema je le, da je zapisnikar novi.

Cenjeni člani in članice, vpoštevajte to moje prošnjo: vdeležujte se marljivo sej. Čim več nas bo na seji, tem lažje bomo ukrepali v dobrobit društva in Jednote. Pridite vsi na sejo dne 8. januarja 1921, da se dogovorimo, kako hočemo obhajati desetletni obstanek društva Jugoslovancem.

Pridite, da boste slišali celoletni oziroma polletni račun in napredek društva.

Želim vam veselo in srečno novo leto

Joseph Blish, tajnik.

1944 W. 22. Place.

Lorain, Ohio.

Članom in članicam društva sv. Alojzija št. 19 JSKJ. v Lorainu, kateri se niso vdeležili glavne seje dne 19. decembra, se naznanjam, da je bilo sklenjeno sledeče: Vsi člani in članice bodo plačevali prihodnje leto poleg svojega asse-

menta še 10c za društvene stroške vsaki mesec. Dalje se je sklenilo, da se praznuje 20letnico obstanke društva z veselico, katere se vrši v mesecu juniju 1921.

V odbor za leto 1921 so bili izvoljeni: predsednik Frank Jančar, podpredsednik John Jančar, tajnik John Kumse, podtajnik John Černe ml., blagajnik John Omahen; predsednik nadzornega odbora Louis Balant, drugi nadzornik John Svet, tretji nadzornik John Bucher; zastavonoša Anton Škraba; spremljevalec Anton Jančar in Jakob Anžur. Društveni zdravnik je Dr. W. C. Hayes. Seja se bo vršila vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v Virantovi dvorani.

John Kumse, tajnik.

Feniks Maribor.

Nagovor generala Rudolfa Maistra ob otvoritvi I. umet. razstave.

Naš Maribor ima nekaj priprosto in naravno prikupljivega s svojimi gorkimi, a vendar srmežljivo skritimi spomeniki iz preteklosti in polpretekle dobe. Pred vojno je imel toliko poredne romantike, da se si tuje stopal v mraku po njegovih mirnih ulicah, si nehote pričakoval, da se prikaže zdajpazda izza vogla bradat stražnik s helbardom in zamreženo svetilko pa te ostavi. V skladu s tem Mariborom so bili njegovi prebivalci. Iz posledovane navade so bili v želji po duševnih užitkih malo prekonsevativni in prebahati mirni. Bili so zadovoljni, da se jih v tem pogledu ni preveč razburjalo. Zato se niso setale Muze po tehle ravno njim namenjenih prostorih, kakor bi bilo pač pričakovati. Le lahko veselje, ples in pa peneče vino so imeli ponavadi vstop v te dvorane. Le včasih se je oglasila volkalna glasba, tamle v sosedni hiši je bilo le za silo dobro gledališče in včasih se je javil na prehodu kak umetnik.

Kakor da bi bila tiščala nepoznana, a močna sila v Mariboru k tlom vsak poiskus k vzvišenemu duševnim poletom.

In naposled je dolgotrajna vojna še te utripajoče iskricke zadušila v pepelu.

Potem pa je prišel preobrat in z njim je v vseh krajih nastopila nova doba — vsa svetla in gorka.

Duše naših kulturnih delavcev so zavriscale, v Pohorju je jeknil brast, je zašumela bukev, zvonilo so zapele Slovenske Gorice, tiste lepe slovenske gorice, v katerih se je za vsakim grmom pesmice in steza ročici proti sameatemu potniku in ga vabi, da jo dvigne iz zatišja.

Naš pesnik Glaser bo moral raztegniti svoja pohorska potovanja tudi na Slovenske gorice in zbrati sovrstnikov in prijateljev, ki nam prinesejo tudi od tam zlatih zakladov.

Kar samo od sebe je vzkipelo novo življenje, kakor vrelec in nihče ni vprašal, zakaj in odkod.

Saj je ves ta naš zeleni Stajer tako hrepeneče čakal duševnega preobrata in poleta, kakor nestrupno čaka spomladaj popje, da sme biti iz svoje posteljice in vzkipeti proti zlatim živim solničnim žarkom.

Tako se nam je odprla duša, da je kar sijalo iz nje! Na delo! Na plan! Toda nismo posnemali, — ne svojo pot smo šli!

Naš marljivi organizator na glabenem polju, Oskar Der, je kmalu po prihodu v Maribor zbral svoje pojoče tičice in postavil temelj marljivi in plodoviti naši "Glasbeni Matiji". Iz Slovenskih gor, iz Maribora in Pohorja že odmevajo udomačene Devjanke.

V gledališču se je naselila umetnost in danes smo na ta hram umetnosti, ki hrani in nudi toliko lepega in dobrega, lahko ponosni.

Imeli smo večje privedelce naše godbe, zrinjsko — frankopanski dan in orlovski in sokolski tabor in regentov sprejem in vse polno užikov pri nastopih priznanih velikih umetnikov, ki so obiskovali naš Maribor.

Da, kulturni zgodovinar bo moral Mariboru zabeležiti, da se v prosvetnem oziru v prvih dveh letih po preobratu ni nikjer toliko zgodilo, kakor tukaj, kar je tem večjega pomena in vrednosti, ker se je moralo vse nanovo in skoro iz nič zgraditi.

Uspodabljajoči umetnosti do danes v Mariboru in našem Stajerskem sploh ni bilo mnogo videti in čuti. Kakor da je ne bi bilo treba in da ne bi smel nihče smisla za njo! Umetniške razstave sploh se ni bilo v Mariboru. A le žani mi je aglini naš slikar Čotič namignil, da moramo prirediti razstavo umetnin. Te ideje se je trdno okle-

nil. Čimdalje je bival tu, tembolj je bil uverjen, da morajo v teh lepih krajih, kjer vsak kotiček v vsakem letnem času pomenja človeku čopič in paletu, živeti ljudje, ki imajo odprte oči in vzprejemljivo dušo za naravno to našo lepoto.

Z neumorno doslednostjo se mu je posrečilo izslediti — ne v ateleji, temveč v tihih sobah — tiste umetnike in zbral je šopek pesni in pesmice, ki sta jih v skromnem zatišju našega Stajerja napisala v ljubezni do lepe umetnosti čopič in dleto.

In tako ni naš slikar Čotič samo oče I. umetnostne razstave v Mariboru, temveč je tudi utemeljitelj vseh prihodnjih enakih razstav in obenem ustanovitelj društva "Gloria", to je društva upodabljačije umetnosti v Mariboru.

Mislil, da mi vsi, ki živimo v tem lepem kraju našega Stajerja in ki nam je na srcu njegov kulturni procvet, se z g. Čotičem vred bolj veselimogo tegale malega Jansnjega začetka, kakor so se veselili vsi mnogobrojni umetniki svojih zadnjih velikih razstav v pariškem Salonu, v "Kunstlerhaus" in "Seession" na Dunaju in v Jakopičevem paviljonu.

To je naš začetek, skromna kal, ki pa je poglata iz zdravga življenja jedra. Pisanih evetk nam je nabral gospod Čotič in jih povezat v priprosto, a dehteč šopek.

Vsaka razstava umetniških proizvodov je znak in priča vzbuđenih duševnih kvalitit dotičnega naroda in je upravičeno njegov ponos. Obiskovalce je razstava velika šola za bistrenje duha in za vzbuđenje lepe umetnosti. Umetniku pa daje razstava priliko v primerjanju spoznatati in presojati svojega dela in lepega prijateljskega tekmovalju izpopolnjevanja laeno višino umetnosti ter tako lažje do seči zaželjene cilje — doseči cilje v vzvišenem boju brez uničevanja.

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Četiti je vstopil v službo na pošto meseca septembra 1919. Lani okoli Božiča je pričel krasti pisma, ki jih je nosil domov, vzel iz njih doveku čopič in paletu, živeti ljudje, ki imajo odprte oči in vzprejemljivo dušo za naravno to našo lepoto.

Z neumorno doslednostjo se mu je posrečilo izslediti — ne v ateleji, temveč v tihih sobah — tiste umetnike in zbral je šopek pesni in pesmice, ki sta jih v skromnem zatišju našega Stajerja napisala v ljubezni do lepe umetnosti čopič in dleto.

In tako ni naš slikar Čotič samo oče I. umetnostne razstave v Mariboru, temveč je tudi utemeljitelj vseh prihodnjih enakih razstav in obenem ustanovitelj društva "Gloria", to je društva upodabljačije umetnosti v Mariboru.

Mislil, da mi vsi, ki živimo v tem lepem kraju našega Stajerja in ki nam je na srcu njegov kulturni procvet, se z g. Čotičem vred bolj veselimogo tegale malega Jansnjega začetka, kakor so se veselili vsi mnogobrojni umetniki svojih zadnjih velikih razstav v pariškem Salonu, v "Kunstlerhaus" in "Seession" na Dunaju in v Jakopičevem paviljonu.

To je naš začetek, skromna kal, ki pa je poglata iz zdravga življenja jedra. Pisanih evetk nam je nabral gospod Čotič in jih povezat v priprosto, a dehteč šopek.

Vsaka razstava umetniških proizvodov je znak in priča vzbuđenih duševnih kvalitit dotičnega naroda in je upravičeno njegov ponos. Obiskovalce je razstava velika šola za bistrenje duha in za vzbuđenje lepe umetnosti. Umetniku pa daje razstava priliko v primerjanju spoznatati in presojati svojega dela in lepega prijateljskega tekmovalju izpopolnjevanja laeno višino umetnosti ter tako lažje do seči zaželjene cilje — doseči cilje v vzvišenem boju brez uničevanja.

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Naj tudi ta Čotičeva razstava doseže svoj vzvišeni cilj! Naj iz Premurja, iz Stajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše upodabljače umetnike k I. umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru! Naj bi v doglednem času naš Maribor izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzpel kot kulturni naš feniks k žarečemu jugoslovanskemu solneču!

Četiti je vstopil v službo na pošto meseca septembra 1919. Lani okoli Božiča je pričel krasti pisma, ki jih je nosil domov, vzel iz njih doveku čopič in paletu, živeti ljudje, ki imajo odprte oči in vzprejemljivo dušo za naravno to našo lepoto.

Z neumorno doslednostjo se mu je posrečilo izslediti — ne v ateleji, temveč v tihih sobah — tiste umetnike in zbral je šopek pesni in pesmice, ki sta jih v skromnem zatišju našega Stajerja napisala v ljubezni do lepe umetnosti čopič in dleto.

In tako ni naš slikar Čotič samo oče I. umetnostne razstave v Mariboru, temveč je tudi utemeljitelj vseh prihodnjih enakih razstav in obenem ustanovitelj društva "Gloria", to je društva upodabljačije umetnosti v Mariboru.

Mislil, da mi vsi, ki živimo v tem lepem kraju našega Stajerja in ki nam je na srcu njegov kulturni procvet, se z g. Čotičem vred bolj veselimogo tegale malega Jansnjega začetka, kakor so se veselili vsi mnogobrojni umetniki svojih zadnjih velikih razstav v pariškem Salonu

Iz bolezni alkoholnega norca.

(Konec.)

Zvečer sta me zdravnika zopet preiskovala, in ko me primarij vpraša, če vem zakaj, sem dejal, da me bosta rabila živega za razne zdravniške poskuse, kakor to delajo z žbani in zajčki.

Ko sta zdravnika odšla od mene, začel sem v sosedni sobi hudo prepir. Bili sv. zdravnik, ravatelj in vladni zastopnik in šlo je zame, ali naj me umore, ali pa še enkrat dajo priliko za redno življenje. Dolgo časa so se pričkali, končno so se odločili za mojo smrt. Primarij me je hotel rešiti in zahteval še enkrat glasovanje, pa vladni zastopnik je dejal, da nima več časa, ker je doma gotovo že juha na mizi. Torej smrt in to zaradi juhe gospoda vladnega zastopnika, kakor sem se jezil sam s seboj. Rekli so, da se mora sodbna izvršiti še ta večer.

Mirno se vlečem na posteljo, napravim račun s svojim življenjem in čakam. Kmalu zagledam skrivnostno oblečenega človeka, ki je s cevko meril vame, a ko sem ga pogledal, je hitro izginil. To se je večkrat ponavljalo, tako da so bili moji živi napeti do skrajnosti. Ker le ni bilo mira, skočim s postelje in hitim k stražniku na hodnik, rekoč, da naj vendar še napravi temu konec, da jaz nimam konjskih živeev, da bi mogel vse prenašati toliko časa, in da sploh tudi hudodelcu pred smrtjo še bogato postrežejo, meni da bi se vendar spodobilo, da mi dajo smodko in vrček piva ter se potem tudi lahko sam ustrelim.

Pa zopet so me tirali v posteljo in naposled sem dobil kozarec vode, ki naj bi bil požirek za slovo od tega življenja. Zopet se mi je zadremalo, pa takoj se oglašil moj brat in me nagovarja, naj se sam usmrtim, da tako uidev smrti, ki zadene tudi moje domače; ker res sem sicer sedaj opravičen, a pri prihodnji pravdi bom obsojen na sedem do osem let hude ječe. Zopet skočim iz postelje in hitim na hodnik ter hočem vedeti od čuvaja, kjer da je moj brat, ki je ravnokar sem prišel. Velik, močan mož pa mi reče:

"Nikogar ni tukaj! To si le domišljujete; le pojdite mirno nazaj v svojo posteljo."

To res storim, in brat mi pravi: "Treba je, da se dobro odpočijemo, da bomo čvrsti pri jutrajnji obravnavi."

Toda drugi dan ni bilo nobene obravnave, najbrže da so jo preložili na poznejši čas. Zato pa je bilo pri hiši vse polno tajnih policistov, ki so se oblekli v obleko umobolnih, da bi me bolj motili, pa sem jih na njih ostrih pogledih dobro poznal.

Tako sem prebil v norišnici nekaj dni in nekaj noči v vednih borbah s tajnimi policisti in z domačimi, ki so mi grozili, spraviti me s sveta. In vse, kar sem slišal in videl, zdelo se mi je tako jasno in tako gotovo, da nisem našel prav nobenega poudarka le količjakov dvomitri o resničnosti teh pojavov.

poz. teden dni sem postal bolj miren. Več sem spal in alkohola ter tobaka nisem dobil, dasi sem to zahteval z vso odločnostjo.

Vedno bolj se mi je dozdevalo, da pojavi, ki jih vidim in slišim pred seboj, niso resnični, začel sem z vse resnostjo dvomiti. Mislil sem si, kako bi bilo mogoče, da bi moj brat od tako daleč vsako noč prihajal k meni s svojimi morilnimi naklepi; zlasti se mi je zdel tudi moj mali telefon sama prevara. Zato sem zdravniku na vprašanje, kako je z malim telefonom, odgovoril, da več ne deluje. Tudi sem namenoma svojim prijateljem stavil razna vprašanja, pa nisem dobil nanje nobenega odgovora in sem sam moral priznati zdravnikom, da so bili ti glasovi in te postavbe sama bolna domišljija, sama halucinacija.

5. poglavje.

Ozdravljen odpuščen.

Še vedno mi ti skrivnostni glasovi niso dali mira; posebno če je bilo vse tiho po sobi, čul sem čestokrat tiho šepetanje: "Sedaj je precej pameten, hoče se nam umakniti, pa vendar nam ne uide; ako ga od tukaj izpuste, tedaj ga takoj damo zapreti."

Sedaj sem prosto vstajal, čital, tudi na vrt se mi je dovolilo. Tudi tu se mi je zdelo, da ljudje, kah pravice.

Raznoterosti

Viljem ne živi slabo.

Z denarjem, ki ga dobiva iz Nemčije mu bo kmalu tudi omogočeno, povrniti se na prastarini tron svojih dedov. V angleški spodnji zbornici je neki poslanec opozoril vlado na uradno poročilo, ki pravi, da je dobil Viljem od januarja lanskega leta do zljaj iz Nemčije svoto, ki presega 4 milijone 200.000 funtov sterlingov. Treba bi bilo, da se zapleni vsa henzollerska imovina, ki bo kot podpora žrtvam nemškega kaiserkega imperijalizma bolje opravila svoj namen, kot pa da gre v roke pangermanskih monarhističnih agentov. Bonar Law je dotičnemu poslancu odgovoril da je angleški poslanik v Berlinu že lobil navodila, ki se tičejo tega vprašanja.

Pri stavki angleških rudarjev

je izplačala rudarska zveza na podporah 2 milijona funtov sterlingov, a izguba delavcev na meglji je dosegla 15 milijonov sterlingov. Angleško delavstvo je sicer zmagalo pri stavki, ali vendar je treba s stališča mednarodne solidarnosti proletarijata pripomniti, da je svetovni proletarijat zaradi zadnje stavke angleških premogarnjv oškodovan, posebno tam, kamor Anglija premog izvažala. V Italiji na primer stane funt angleškega premoga več kot funt rize. Tu se zopet vidi, kako se takozvana mednarodna solidarnost proletarijata z mirno dušo prezre, kadar gre za lastni žep.

Svetovna situacija bombaževinarske obrti.

Največ bombaževine pridelajo Daljni vzhod, to je Vzhodna Indija, holandske naselbine, Filipini, Kitajska itd. V rečenih razmerah je situacija taka: Življenjske razmere v teh krajih se niso mnogo podražile za domačine, ki so prvi odjemalci bombaževinskega blaga in zato zaslužek teh slojev tudi ni dosti večji kakor je bil v predvojni dobi. Predlani izdelki pa so se tri- do štirikrat podražili, tako da si ondodni domačini pri skoraj istem zaslužku ne more nabaviti toliko blaga kakor pred vojno. Tudi je v teh deželah zrastle evropski obrti jako nevarne tekme v japonski obrti. Seveda gre tu v prvi vrsti za ceneno robo, ki je na Daljnem Vzhodu glavno konsumno blago. Japonška bombaževinarska obrt je prav zdaj v težki krizi, ker ima ogromne zaloge, ki bi se jih rada kar najprej mogoče iznebila. Zato so znižali ceno za 50 odstotkov ter so poplavalili s svojimi izdelki skoraj ves Daljni Vzhod, posebno pa še Kitajsko in pa otoke, kakor Javo, Borneo itd.

Ni se jim posrečilo gospodom denunciantom!

V domu strokovnih organizacij v Vratislavi so se prikazali na podlagi neke vsenčilške denunciacije (vsenemci so namreč vneti narodnjaki!) trije ententni oficirji, da preiščejo hišo od temelja do strehe po orožju, ki se baje tam nahaja. Našli seveda niso ničesar, četudi celo dali po mizarju dvigniti celo tla in napravili na ta način organizacijam precejšno škodo. Slednjic so odšli z dolgim nosom na ulice, kjer so jih čakali vsenemški denuncijanti — tudi z dolgim nosom.

Davek od neporočenih.

V Angliji hočejo vpeljati obdavčenje vseh neoženjenih mož in ohenem tudi vseh neomoženih delet. Veliko razburjenje se je v sled tega pojavilo. Neporočene device polnijo ogromne skupščine, kjer protestirajo proti namesti, da bi za to, ker se moške nečejo ženiti, še plačevali! Ne glede na to, da se je število mož med vojno znižalo in so se s tem izgledli žena na poroke zmanjšali, raj bodo dekleta še kaznovana! Dr. Stopenova, voditeljica angleškega ženskega gibanja, je imenovala ta namen "ogabno prostaško misel". Zlasti so ogorčene žene vseld tega, ker se naj obdavčijo dekleta že od 18. leta naprej, ako niso poročene. 18-letno dekle pa večinoma sploh še ni zrelo za vaki kon. Nekateri listi upajo, da bo vlada malo odnehala ter da bo izvela vsaj mlajše ženske letnike.

Iz Labinja v Istri
poročajo, kako so tam divjali d'Annunzijevi rokavjači. Ko je prišla tja večja količina hrane in nekaj drugega blaga, je bilo hitro obveščeno o tem kvarnersko regentstvo. Poslalo je tja svoje ljudi, da so spravili to blago na Reko. Potem je prišla druga ekspedicija, ki je pobrala kmetom domače živali in vse drugo, kar zakon. Volilee mora biti star 31 let in imeti "rexvirirano" let in prebivati eno leto v občini, blago so dali kmetom "bons" in v kateri bo volil. Volilna pravica

jim slovesno obljubili, da bo vse v redu plačano. To se seveda ne bo nikdar zgodilo. D'Annunzio poslanci morajo biti stari najmanj 30 let.

Volitve v ital. parlament v novih provinciah

se bodo vršile najbrž marca 1921. "Uradni list" je priobčil volilni domače živali in vse drugo, kar zakon. Volilee mora biti star 31 let in imeti "rexvirirano" let in prebivati eno leto v občini, blago so dali kmetom "bons" in v kateri bo volil. Volilna pravica

je splošna, enaka in direktna s proporcionalnim zastopstvom. — Poslanci morajo biti stari najmanj 30 let.

Nesreča na Donavi.

Na Donavi je med Židinom in Lomom zadelo bolgarska ladja "Boris" v rumunsko ladjo "Bran-covanu". Rumunska ladja je prodrla bolgarsko, ki se je na to potopila. Na podlagi prodanih voz-

nih listkov sklepajo, da je izgubilo življenje 20 oseb.

Večizdajniški proces v Cetinju.

Pred cetinjskim sodiščem je bila izročena sodbna v večizdajniškem procesu. Obsojenih je 137 oseb radi večizdaje od pol leta do 10 let ječe, 49 obdolžencev pa je bilo izpuščenih, ker so prestali kaznen že v preiskovalnem zaporu.

MESEČNI PREGLED MED DRUŠTVI IN JEDNOTO ZA NOVEMBER, 1920.

DOHODKI					IZDATKI				
1	246,79	158,70	4,48	22,40		25	432,62		
2	181,85	144,85	3,54	17,70	1,00		348,94	50,00	50,00
3	73,64	48,80	1,58	7,90			131,92	12,00	12,00
4	67,38	46,75	1,38	6,90		25	122,66	64,00	64,00
5	71,88	54,05	1,28	6,40		25	133,86		
6	53,21	55,85	1,16	5,80	1,00		117,02	32,00	32,00
9	267,41	151,65	5,00	25,00		1,50	450,56	1000,00	281,00
11	51,53	28,80	96	4,80			86,09		1281,00
12	103,68	85,30	2,14	10,70		50	203,32	1000,00	84,00
13	84,52	68,50	1,90	9,50		25	164,67		115,00
14	48,62	22,10	84	4,20			75,76		
15	99,76	57,80	1,96	9,80			169,32		
16	106,74	92,70	2,46	12,30	3,00		217,20		
18	235,22	150,50	4,68	23,40			413,80	58,00	58,00
19	134,93	95,70	2,66	13,30		2,00	248,59	1000,00	87,00
20	110,03	88,20	2,32	11,60	1,00	5,00	218,15		1087,00
21	104,13	58,45	1,98	9,90			174,46		
22	73,28	51,00	1,92	9,60			135,80		
25	190,84	127,40	3,58	17,90		25	339,97	195,00	195,00
26	104,08	63,25	1,96	9,80			179,09		
27	55,54	39,95	96	4,80			101,25	15,00	15,00
28	28,42	26,60	62	3,10	3,00		61,74		
29	97,16	58,35	2,02	10,10			167,63	65,00	65,00
30	206,75	146,85	3,98	19,90	4,00	25	381,73	49,00	49,00
31	120,19	71,00	2,38	11,90			205,47	86,00	86,00
32									
33	100,60	68,85	2,62	13,10		25	185,42	1000,00	1000,00
35	73,54	54,15	1,48	7,40	1,00		137,57	28,35	28,35
36	226,27	201,55	4,44	22,20	1,00	75	456,21	154,68	154,68
37	439,97	303,40	8,56	42,80	2,00	50	797,23	1000,00	261,00
38	54,69	38,80	1,00	5,00	1,00	50	100,99		1261,00
39	126,29	93,60	2,24	11,20	1,00		234,33	69,00	69,00
40	123,79	66,85	2,54	12,70		25	206,13	14,00	14,00
41	38,62	26,90	86	4,30		6,00	76,68	14,00	14,00
42	103,57	69,76	1,92	9,60			184,84		
43	46,73	28,80	86	4,30	1,00	2,00	83,69		
44	67,28	50,70	1,52	7,60			127,10	25,00	25,00
45	154,09	111,25	3,24	16,20	1,00		285,78	131,00	131,00
47	92,09	43,35	1,56	7,80			144,80	34,00	34,00
49	102,60	64,95	1,68	8,40			177,63	50,00	50,00
50	39,37	36,15	90	4,50			80,92		
51	27,62	22,95	58	2,90			54,05	14,00	14,00
52	80,71	53,80	1,62	8,10			144,23		
53	115,33	84,50	2,58	12,90			215,31	500,00	85,00
54	44,05	25,85	74	3,70			74,34		585,00
55	80,16	68,60	1,48	7,40	1,00	50	159,14		
57								14,00	14,00
58	83,96	55,20	1,62	8,10	2,00		150,88	33,00	33,00
60	47,98	35,60	88	4,40	2,00		90,86	51,00	51,00
61	55,43	59,35	1,28	6,40			122,46	122,00	122,00
64	28,64	17,55	48	2,40			49,07		
66	94,79	56,10	1,50	7,50			159,89	28,00	28,00
68	61,64	35,70	1,06	5,30			103,70	155,00	155,00
69	44,95	30,40	80	4,00		25	80,40		
70	61,92	60,40	1,40	7,00		25	130,97	14,00	14,00
71	149,02	120,35	2,82	14,10			286,29	70,00	70,00
72	25,09	13,60	46	2,30			41,45	41,00	41,00
75	58,42	59,15	1,30	6,50	2,00		127,37	50,00	50,00
76	43,16	23,70	82	4,10	1,00		72,78		
77	71,74	51,30	1,34	6,70	2,00		133,08		
78	115,85	53,35	1,92	9,60		2,00	182,72	1000,00	104,00
79	16,07	13,60	34	1,70			31,71		
81	26,35	38,85	72	3,60	1,00		70,52		
82	68,59	52,70	1,50	7,50			130,29	15,00	15,00
83	22,24	18,40	38	1,90			42,92		
84	63,47	36,35	1,12	5,60			106,54	50,00	50,00
85	123,11	91,55	2,40	12,00	1,00		230,06	139,00	139,00
86	40,46	28,10	76	3,80			73,12		
87	20,31	27,10	68	3,40	1,00		52,49		
88	69,69	54,35	1,24	6,20	1,00	25	132,73		
89	48,21	41,35	1,10	5,50			96,16	111,00	11,00
90	16,31	17,00	40	2,00			35,71	10,00	10,00
92	48,55	34,45	90	4,50			88,40	72,00	72,00
94	145,27	87,55	2,74	13,70	2,00		251,26	30,00	30,00
99	45,39	33,80	1,02	5,10	2,00		87,31	9,00	9,00
100	26,20	15,30	36	1,80	1,00		44,66		
101	38,87	30,65	58	2,90			73,00	169,00	169,00
103	65,59	61,20	1,46	7,30	5,44		140,55	10,00	10,00
104	28,95	30,50	74	3,70			63,89		
105	61,85	49,60	1,10	5,50			118,05	44,00	44,00
106	35,87	34,70	66	3,30			74,53		
107	12,34	10,95	24	1,20	1,00	25	25,98		
108	45,95	39,15	1,04	6,20		25	91,59		
109	29,08	22,10	54	2,70			54,42		
110	99,27	84,25	1,66	8,30	1,00		194,48	25,00	25,00
111									
112	30,24	20,30	54	2,70			53,78	20,00	20,00
114									
116	55,31	37,85	1,36	6,80			101,32	500,00	31,00
117	15,69	16,05	40	2,00	1,00		35,14		531,00
118	14,63	7,55	22	1,10			23,50		
119	15,80	19,55	46	2,30			38,11		
120	44,87	39,55	86	4,30			89,58		
121	31,31	22,35	58	2,90			57,15		
122	88,48	81,35	1,48	7,40	2,00	25	180,96		
123	29,21	27,70	52	2,60			60,03	30,00	30,00
124	38,30	31,70	68	3,40	2,00		76,08	10,00	10,00
125	34,44	47,65	70	3,50			88,29		
126	17,27	21,85	40	2,00			41,52	52,00	52,00
127	19,13	34,65	52	2,60			56,90	20,00	20,00
128	63,36	54,95	1,02	5,10	2,00		126,43		
129	24,45	30,85	62	3,10	1,00		60,02		
130	12,66	16,80	38	1,90			31,74		
131	11,39	11,50	20	1,00			24,09		
Za oktober:									
78	116,75		1,94	64,75	1,00		184,44		
92	48,55		90	38,95			88,40		

Splošni položaj v Evropi.

VSA ZNAMENJA KAŽEJO, DA JE DOSPELA RUSKA REVOLUCIJA DO STADIJA, V KATEREM SE JE NAHAJALA FRANCO-SKA REVOLUCIJA OD ZUNAJ IN ZNOTRAJ.

Piše Frank H. Simonds.

Če se ozremo nazaj na zadnjih dvanajst mesecev, kaj nam mora priti na misel vspricho zaključnja svetovne vojne, katero imenujejo Nemei vojno petih let?

Čeprav so splošne razmere vzemirjive, je vendar opaziti splošne tendence, v katerih se giba razvoj zadev. Se vedno živimo v svetu, ki je poln posledic največje boja, kar jih je poznala človeška zgodovina. Boj različnih majhnih narodov, da doseže narodno edinstvo, je bil vse preje kot popolen in vsled tega je še vedno pričakovati nadaljnih preobratov, ki bodo v več kot enem oziru izpremenili položaj kot obstaja danes. Če pregledamo svetovni položaj v splošnem, se nam zdijo, da je zelo zapleten, a če se ozremo nazaj za eno leto, imamo dosti vzroka za domnevanje, da se je storilo velik korak naprej in da je nevarnost razširjenja boljševizma manjša kot je bila pred enim letom.

Pred dvema leti ali celo pred enim letom je bila nevarnost napredovanja boljševizma akutna v centralni Evropi in isto velja glede drugih civiliziranih dežel sveta. Dosti povoda je bilo za strah, da bo postala Nemčija boljševiška, in da bodo tudi druge centralno-evropske dežele zapadle jarmu, katerega bi se ne bilo tako lahko iznebiti. Prav posebno resen je bil položaj v Italiji. Bil je v resnici bolan svet, ki je prišel iz svetovne vojne.

Mogoče je najlepša stvar, katero je mogoče reči z ozirom na splošni svetovni položaj, da je šel svet skozi pretekla leta na da bi materialno zapadel anarhiji. V zmiri od 1918—1919 so različni zavezniški državni, da bodo vse nevarnosti odstranjene v slučaju, da bo mogla priti Evropa skozi težke dneve te zime. Isto se je glasilo glede naslednje zime in še bolj zaupljiva so poročila, ki prihajajo z ozirom na naslednjo zimo.

Čeprav pa je boljševizem izgubil na tleh v preteklih dvanajstih mesecih, je vendar treba priznati, da je bilo opaziti značilno premaknevanje v smeri proti skrajni levi. Delavstvo v Angliji, čeprav je zavrnilo Lenina, je vendar iztegnilo svoje roke ter skuša kontrolirati zunanje zadeve leže. Delavci v Italiji so se polastili industrijskih naprav ter zahtevali direktno sodelovanje pri vodstvu vseh industrijskih naprav, dočim je stala italijanska vlada na strani, ne da bi bila v stani posredovati na uspešen način.

V Nemčiji je bilo delavstvo bolj kot v kateri drugi deželi v stani nastopiti proti vsem reakcijskim pučem, kojih namen je bil zopetno ustanovljenje monarhije. Organizirano delo je preprečilo povratek starih mojstrov s tem, da je zapretilo, da bo ustavilo vse industrijsko in trgovsko življenje dežele. Čeprav je zavrnilo skrajne doktrine rdeče Rusije, je delavstvo večine evropskih dežel pokazalo svoj trdni sklep, da se polasti politične kontrole v deželi in si sicer s pomočjo ekonomskega orožja, katerega vrednost ni podočjevaniti niti v deželah zaveznikov, niti v deželah prejšnjih nasprotnikov.

Z izjemo Združenih držav, kjer ni zadnja svetovna vojna izpodkopala temeljev obstoječega reda, je pomenjala leta 1920 brez vsakega pridržka velik pohod mas industrijskih delavcev proti večji in uspešnejši politični svobodi. To se priznava celo v Angliji, kjer je bilo vodstvo delavskih mas dosedaj najbolj inteligentno in prevladno.

Splošnemu gibanju v smeri proti skrajni levi sta se umaknili le dve deželi, namreč Francija in Združene države, kjer je opaziti, vsaj na površju, polno reakcijo. V Združenih državah so zadnje voditve spravile k moči zopet ono politično stranko, koje tradicije so najbolj konservativne in koje voditelje se smatra najbolj vernim tem tradicijam. V Franciji je spravila vojna na površje ono kmetko večino prebivalstva, katero se smatra za najbolj konservativni element v Franciji, dočim je glavni cilj francoske zunanje politike, da se zagotovi Franciji izplačanje vojnega dolga od strani Nemčije ter izpolnitev mirovne pogodbe kot je bila sklenjena in podpisana.

V splošnem rečeno je bilo preteklo leto konec ruske nevarnosti. Delavci sami so spoznali nevarnost, ki jim prete od take anarhije, ki bi jo ustvarila Lenin in Trocki v Rusiji. (Drugi so pa zopet povsem drugačnega mnenja). Obrnili so se od ekstremnih metod. V celem so popustili nekaj od svojega prvotnega namena, da se polaste sile in da se vzdrže z nasiljem. Niso pa odstopili od svojega sklepa, da se polaste političnih ekonomskih kontrole in z izjemo Združenih držav in Francije, je stopil v razredni boj nov štarij, ki je sicer manj nasilen, a nič manj oster in kojega konec ni nikakor razviden.

Če gremo sedaj od splošnega k posameznostim, se moramo vprašati, kateri so bili najbolj značilni dogodki preteklega leta. Predvsem je treba opozoriti na padanje avtoritete in vpliva one koalicije, ki je iztrgala zmago iz rok Nemčije ter dala izraza svoji zmagi v različnih dokumentih, ki so bili sestavljeni v Parizu. V tem padanju avtoritete in ugleda je zapaziti več faktorjev: — med temi je nezmoglost Lige narodov, da uveljavi svojo avtoriteto, vedno večji razkol med Francijo in Anglijo, odpor Združenih držav, da se vmešavaj v evropske zadeve in končno podaljšanje ruskega položaja.

Predvsem je bila nezmoglost Lige narodov, da prepreči rusko-poljsko vojno, usodepolna za njen ugled. To je bil boj, katerega je z izjemo svetovne vojne smatrali za najbolj pomembni boj izza časov Napoleona I. Poljska je bila član Lige. Vsled tega je bila upravičena do vajneke podpore od strani Lige. Čeprav se jo je blatilo ter se je glasilo, da zasleduje imperialistične cilje, ni vršila ničesar drugega kot nalog, s katerim so jo poverili zapadni narodi v Parizu. — Zapadna politika se je seveda izpremenila, a Poljska je ostala živčev te politike. Ker ni smela skleniti miru z Rusijo vsled izrecne prepovedi, ki je prišla iz Pariza, je skušala preprečiti ruski naval s splošnoladansko ofenzivo.

Ko so bile poljske armade poražene, ni le Liga prenehala funkcionirati, temveč se je tudi Anglija pričela pogajati z Leninom preko trupla poraženega Poljske in le intenciji Francije se je bilo za hvaliti, da ni bila Poljska popolnoma uničena. Poljska je bila rešena, a ne s pomočjo Lige. Velika vojna je bila končana, a ne s pomočjo Lige, temveč vsled zmage na bojnem polju ter premirja, ki je bilo sklenjeno v Rigi. Vse to je predstavljalo dokaz, da je Liga nezmogla preprečiti vojno in da je še manj zmožna ustaviti jo, ko se je enkrat pričela.

Briddo, a resnično dejstvo je, da se je Liga ob priliki prvega velikega požara izza leta 1914, odpovedala svojim poslom, obrnila svoje lice vstran ter se pečala s takimi malenkostnimi vprašanji kot je posest Aland otoka, dočim se je požar vojne razširil od Baltika pa do bregov Dnjepra. Ligi je manjkalo sile, da intervenira z orožjem in istokot ji je manjkalo sile, da intervenira moralno in s tem je bilo dokazano, da je prav tako impotentna kot so bile druge slične naprave, ki so obstajale v početju leta 1914.

Če iščemo pojasnilo tega fenomena, naletimo takoj na okoliščine, ki kažejo, da je bila Liga paralizirana vsled nasprotujočih si politike Anglije in Francije. V resnici je ostalo celo leto v znamenju tega konflikta. Francija je hotela ustanoviti Poljsko ter uničiti boljševizem, a Anglija je bila zainteresirana pri otvorjenju trgovskih odnosov z Rusijo. Vsled tega je tudi sovražila poljske aspiracije, tu di one, ki so bile najbolj legitimne. Francija je hotela izvesti versailsko mirovno pogodbo, ki baje predstavlja zanjo edino varnost, dočim je Anglija skušala stopiti v stik z Nemčijo ter dobiti pogoje,

ki bi bili ugodni angleški industriji. Pripravljena je bila vsled tega izpremeniti versailsko mirovno pogodbo. Ko je Nemčija kršila pogodbo ter poslala čete v Ruhr okraj, je Francija zasedla nemška mesta in to je dovelo do spora med Parizom in Londonom.

Tako glede Rusije, kot glede Nemčije in bližnjega iztoka so bili interesi Francije in Anglije vedno nasprotni in angleški in francoski državniiki so se kregali med seboj ter se posluževali vseh možnih diplomatičnih in propagandnih sredstev drug proti drugemu. — Vsled tega so imeli številne angleško-francoske konference in danes vidimo razkol med tema obema glavnima državama takozvanih zaveznikov. Edino le skupni nastop teh dveh sil bi lahko dovelo do ugodne rešitve iztočnega vprašanja ter uredil zapleteno nemško vprašanje. Videli smo javne kolizije kot naprimer ono glede zasedenja Frankfurta, a tudi prikriti poteze kot so bila angleška pogajanja z zastopniki sovjetske Rusije ter francosko priznanje vlade generala Wrangla. Posledica tega je, da je kaos na bližnjem iztoku še večji kot je bil izpčetka.

V Parizu so Združene države nastopile kot posredovalec med Anglijo in Francijo. Proti koncu smo se večkrat zavzemali za angleško stališče kot pa za francosko, a Francija, ki je iskala in tudi potrebovala naše pomoči, je sprejela anglo-saške sklepe in tako je bil navidezno ohranjen mir. Kakorhitro pa so se Združene države umaknile in je postalo vedno bolj očividno, da se ne bomo vrtili na staro podlago, je Francija dobila nazaj svojo prostost ter nastopila sama zase. Danes imamo le nominalno zvezo med Francijo in Anglijo in razkol obstaja glede vsakega važnejšega vprašanja katerega je treba rešiti.

(Konec sledi.)

Misli o rapalski pogodbi.

Bivši avstrijski poslanik v Rimu dr. Karl Macchio, prinaša v "Nene Freie Presse" nekaj misli o rapalski pogodbi ter prihaja končno do tega zaključka: Kaj je bilo torej merodajno za sporazum in soglasje v mejnem vprašanju med Italijo in Jugoslavijo? Treba je pred vsem opozoriti na to, da tvori Jugoslavija samo navidezno enotno državo, v resnici pa razpada v tri sestavne dele Srbe, Hrvate in Slovence, katerih stremiljenje gredo brez ozira na verske razlike še v marsičem drugem narazen. V tem pogledu je tudi gospodarski interes, povzročen po grafen leži, ki je merodajen v vprašanju vzhodne jadranske obale. Reka in njena obala sta bili vedno Hrvatom prirali na sree, nasprotno pa je bila južna Dalmacija od nekdaj domena Srbov. Kakor se stremili Hrvati po Kvarneru in njegovem vt. Gotovo so si Hrvati in Slovenci predstavliali svoje stališče bodu na morje, tako stremili Srbi proti jugu, proti Dubrovniku, državi popolnoma drugače. Ker in Koturu in še bolj proti jugu, pa so sedaj skupaj s Srbi v isti ži Split, najboljše ležeče pristanišče, jim pač ne preostaja druge-nišče Dalmacije, je razvijal na ga, kakor da se sprijaznijo s tem pram Reki nekako konkurenco, dejstvom in da igrajo vlogo žadasirovno je tam nadkriljeval še lujočih. Srbija pa bo dobila za vse vedno hrvatski element srbski cilje pristanišča in izhodi-

živelj. Že iz tega izhaja, da mora biti za Srbstvo severodalmatinska obala z Zadrom in še celo z Reko, v kateri itak prevladuje italijanski element, mnogo manj privlačna. —

Srbstvo pa igra v troedinstvu jugoslovanske države sedaj glavno vlogo. Opet na še vedno disciplinirano srbsko armado, je vpliv belgradskih političnih krogov merodajen.

V vzhodnem kulturnem razporeženju organizirano in centralizirano Srbstvo je mnogo bolj resbe nega upoštevanja vredno, kakor se pretvarjajoča se organizma Hrvatske in Slovenije, ki se vrh tega še nagibata zapadnemu kulturnemu krogu, katerega vplivom sta tudi bolj dostopna. Ali ni bilo za Italijo na Clani ležeče, da zgroranske obale Reka in njena obala zlati gradova, da mu po možnosti izpolni želje, zlasti, ker so bile te želje mnogo manj protivne italijanskim aspiracijam ter da prepušti potem Srbom, da oktroirajo svojim sodržavljanom te odločitve. Gotovo so si Hrvati in Slovenci predstavliali svoje stališče bodu na morje, tako stremili Srbi proti jugu, proti Dubrovniku, državi popolnoma drugače. Ker in Koturu in še bolj proti jugu, pa so sedaj skupaj s Srbi v isti ži Split, najboljše ležeče pristanišče, jim pač ne preostaja druge-nišče Dalmacije, je razvijal na ga, kakor da se sprijaznijo s tem pram Reki nekako konkurenco, dejstvom in da igrajo vlogo žadasirovno je tam nadkriljeval še lujočih. Srbija pa bo dobila za vse vedno hrvatski element srbski cilje pristanišča in izhodi-

Pozor!

Slovinci, Hrvati in Srbi

ki potujete skozi New York.

Ne pozabite na moj hotel, kjer dobite najboljša prenočišča in boste najbolj postreženi. Giste sobe z eno ali dvema posteljima. Prostor za 250 oseb. Domača kuhinja. Najnižje cene.

August Bach 63 Greenwich Street New York, N. Y.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKE GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jas sam se zdravim nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in ko sam slovensko, zato vas z vsem popolnoma razumeti in spomni ti vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in sčuvanje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma sanesti na mene, moja skri pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastrupljene kri, mazulje in liče po točnu, solmni v grlu, m padanje las, bolečine v kolutih, stare rane, živčne bolezni, odškodnost, bolezni v mahuju, ledah, jetrah in žolodcu, rpancton, revmatizem, katar, zino čilo, seduha itd.

Uradno ure so: V pridelkih, sredah in petkih od 8. ure jutraj do 8. popoldne. V torek, četrtkih in sobotah od 8. ure jutraj do 8. popoldne. Ob nedeljah in danih od 8. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

šča v Adriji in Italija bo še vesela, če ji bo mogla z lepo gesto ponuditi mesto v Albaniji ter ji prepusiti trjevo poprišče, na katerem je sama desetletja zbiral z vsem trdom pičle in suhe lovorike. Z otkom Sasenom pred Valono si je obdržala Italijo, nogo v stremenu za slučaj, da bi morala jabeti v Albanijo, dočim upa, da bodo dobili srbski prijatelji v tej težavni deželi oreh, na katerem si bodo zlomili še marsikateri zob. Če sta se Srb in Italjan našla na roko slabotnejših jugoslovanskih bratov, obstoja pa še druga vez. Ta vez je skupno stremiljenje preprečiti za vsako ceno, da bi se deli nekdanje avstro-ogrsk monarhije kdaj zopet in v katerikoli obliki sklonili. Za Italijo pomeni trajna balkanizacija pokrajine stare donavske monarhije naj boljše jamstvo, da si pridobi čim večje število čim manjših in slabotnejših držav na Balkanu oni gospodujoči vpliv, ki ji ga je prej oporekal mogočni sosed. Isto stremiljenje pa odpira Srbiji najbolj ugodno perspektivo, da si ohrani med Jugoslavlani gospodstvo in vodstvo ter udinja priključena slovanska plemena svojim specijalnim političnim idealom. Izvajanja dr. Karla Macchia bi bila kolikor toliko vrjetna, toda samo pod enim pogojem, da bi naša država ne bila enotna in nerazdružljiva oziroma, če bi bila federativna država. V tem slučaju bi mogli govoriti o izigravanju plemena proti plemenu in o ustvajanju plemenski politike. Da je ta nakana igrala pri Italijanih prav gotovo veliko vlogo, o tem smo prepričani. Na drugi strani pa vidimo, da se tudi nersrbski ministri niso obotavljali dati svoj podpis k ratifikaciji rapalske pogodbe, iz česar je pač razvidno, da so točke te pogodbe smatrali tudi oni za državno potrebo in da se niso mogli ogniti veliki odgovornosti, ki jo prinaša podpis te pogodbe vsakemu ministru Državna politika zahteva pač tudi destikrat žrtve od narodnostne občutljivosti, zato pa nikakor ni treba smatrati takih pogodb za neizpremenljive in na vekov veke veljavne.

D'Annunzio in Krk.

Z Reke je došlo na otok Krk 1000 vojakov ter nekaj stotin arditov in bersagliero. Na otoku krađejo vse, kar jim pride pod roke, ker hočejo s tatvinami oskrbeti reško aprovizacijo. Kmetje se branijo proti nasilju. Italjani streljajo iz revolverjev in pušk ter mečejo ročne granate, zlasti ponoči. D'Annunzijeve oblasti se trudijo, da bi pregovorile župane in občinska zastopstva na otoku k priznanju priključitve k reški vladi. Italjani jim obetajo, da bodo prosti vseh davkov, vojaške dolžnosti in da bodo dobivali mnogo živil, da bodo lahko sami setavili svojo upravo in da jih bodo Italjani branili pred Srbi. Zastopniki našega naroda pa jim odgovarjajo jasno, da se nočejo obvezati za kake take korake, ker vedo, da bodo združeni z Jugoslavijo. Ti odgovori vzbujajo seveda še večjo pezo in teror D'Annunzijeve arditov, da še hušje krađejo in ropajo. Ljudstvo prosi jug. oblasti pomoči.

Vojaštvo in politika na Češkem.

Na Češkem imajo vojaki volilno pravico. Dali so jim jo svobodnemiselnim voditelji v priprejanju, da bodo s tem udarili katoliško stranko. Pa so udarili državo! Zadnje demonstracije, ki so jih začeli legionarji in vojski in ki so po mnenju vlade državi in českomu narodu zelo škodovale, so povzročile tudi v tej zadevi nove misli. Stranke agitirajo med vojaiki z raznimi obljubami in zavajajo vojake v nasprotje z nekaterimi strankami, ker vodi ob gotovih prilikah do oboževanih nastopov v političnih zadevah. Armada ni več, kar bi morala biti po svojem zvanju: zanesljivo orožje v rokah vlade. Vojak, ki se aktivno udeležuje politike, ni več dober vojak.

Rad bi izvedel za naslov FRANKA HRVATIN, podomače Mihajlin iz vasi Starad pri Podnovim gradom. Pred 4. leti se je nahajal v Milwaukee, Wis., potem pa ne vem več za njega. Ako je kateremu znan njegov naslov, prosim, naj mi blagovolj naznani, ali naj se mi pa sam javi. — Mike Bubnich, 5317 N. 49. St., Ruston, Tacoma, Wash. (30-31—12)

Začumba, šoliča in najraznovrstnejša

domača zdravila

katera priporočja msgr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR

P. O. Box 772, City Hall Station NEW YORK CITY

Dospelo je novo suho grozdje.

Muškatel zelo sladke debele jagode, boksa 50 funtov \$11.—
Cipar grozdje največje in najsladkejšje, jagode boksa 50 funtov \$11.50
Malo črno grško grozdje, zelo sladko, boksa 50 funt. \$9.—

Pošljite \$3.00 na račun vsake bokse ki jo naročite in poslati bomo takoj.

Balkan Importing Co.

51 — 53 Cherry St. New York, N. Y.

Dr. Koler

SLOVENSKE ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializist v Pittsburghu, ki ima 28-letno drakso v zdravstvu in vseb modrih bolesni.

Zastupljen je v zdravniški organizaciji, ki ga je imenoval dr. prof. Erlich. Če imate mogoče ali manurčke po telesu v rlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izlajšajte vam bono kri. Ne čakajte, ker ta bo leson se nalasa.

Vse moške bolezni zdravim po ekrasni metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam za bono sopot povrnil.

Hydrocele ali vodno kilo ozdravim v 88. urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bole in križu in hrbitu in včasih tudi pri puščanju voda, ozdravim s gotovostjo.

Revmatismem, grzanje, bolečine v teklina, srbečica, škroče in druge kožne bolezni, ki nastajajo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času ni potrebno ležati.

Uradne ure: vsak dan od 8. ure jutraj do 8. večer; v petkih od 8. ure jutraj do 8. popoldne; ob nedeljah od 10. ure do 1. popoldne.

Cena za tretji razred v Trst preko Napulja... \$104.50 in \$5.00 vojnega davka.

V vašem mestu je lokalni Cunard agent. Pojdite k njemu.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

Iz New Yorka v Italijo naravnost v Napolj, -- Genova PALERMO, -- MESSINO.

Parnik na dva vijaka PRINCESS MATOIK 18.500 ton displacement 11.000 ton nosilne teže

bo odplul 20. januarja. Izvredne udobnosti. — Izborna služba. Cena: za kabine od \$150.00 naprej. za tretji razred \$95.00 in \$5.00 vojnega davka.

Potniški oddelek: 45 Broadway, New York. Telefon: Whitehall 1200. Oddelek za tovore: 120 Broadway, New York. Telefon: Rector 6300.

COLUMBIA GRAMOFONE

VICTOR NAVINSEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PŘIBLIŽNO ODPLUJEJO IZ NEW YORKA.

ROCHAMBEAU	4. jan.	—	Havre
CRETIC	5. jan.	—	Genoa
LA LORRAINE	6. jan.	—	Havre
LAPLAND	8. jan.	—	Cherbourg
RYNDAM	9. jan.	—	Boulogne
PESARO	12. jan.	—	Genoa
BELVEDERE	15. jan.	—	Trst
LA TOURAINE	15. jan.	—	Havre
FINLAND	15. jan.	—	Cherbourg
SAXONIA	18. jan.	—	Cherbourg
PANNONIA	18. jan.	—	Cherbourg
ADRIATIC	19. jan.	—	Cherbourg
IMPERATOR	20. jan.	—	Cherbourg
REGINA	20. jan.	—	Genoa
FRANCE	20. jan.	—	Havre
ZEELAND	22. jan.	—	Cherbourg
SAXONIA	22. jan.	—	Cherbourg
AQUITANIA	25. jan.	—	Cherbourg
ROTTERDAM	25. jan.	—	Boulogne
ARGENTINA	29. jan.	—	Trst
LA SAVOIE	29. jan.	—	Havre
ITALIA	1. febr.	—	Trst
AQUITANIA	3. febr.	—	Cherbourg
KROONLAND	5. febr.	—	Cherbourg
LA LORRAINE	5. febr.	—	Havre
ALPINE	8. febr.	—	Cherbourg
PRES. WILSON	12. febr.	—	Trst
LAPLAND	12. febr.	—	Cherbourg
RYNDAM	12. febr.	—	Boulogne
ADRIATIC	16. febr.	—	Cherbourg
LEOPOLDINA	16. febr.	—	Havre
FRANCE	17. febr.	—	Havre

Glede cen za vožne listke in vse druge pojavnice, obrnite se na svrdvo. FRANK S. A. K. S. E. R. 42 Cortlandt St., New York

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

BELVEDERE 15. januarja ARGENTINA 29. januarja PRES. WILSON 9. februarja

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji. Razvozne udobnosti prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department 4 West Street New York

French Line

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

ROCHAMBEAU 4. januarja LA LORRAINE 6. januarja LA TOURAINE 15. januarja FRANCE 20. januarja LA SAVOIE 29. januarja

POSEBNA VOZNA NARAVNOST DO HAMBURGA

NIAGARA 5. januarja

Direktna železniška zveza iz Pariza v vse glavne točke Jugoslavije. Hitri parniki s štirimi in dvema vijakoma. Poseben zastopnik jugoslovanske vlade bo pričel potnike ob prihodu na hitrih parnikov v Havru ter jih točno odpremi, kamor so namenjeni.

Parniki Francoske črte so transportirali tekom vojne na tisoče židovskih vojakov brez vse neprimlik. Za šifrate in cene vprašajte v DRUŽBNI PISARNI, 19 State St., N. Y. C. ali pa pri lokalnih agentih.

LLOYD SABAUDO

3 State Street New York

Prihodnji odplutej iz N. Y. parnika na 2 vijaka PESARO — 12. jan.

REGINA D'ITALIA — 20. jan.

Izdajajo se direktni vozni listki do vseh glavnih mest v Jugoslaviji.

Brezplačno vino potnikom 8. razreda.